

Representantforslag 19 S

(2012–2013)

fra stortingsrepresentantene Ingjerd Schou, Knut Arild Hareide, Borghild Tenden og Bård Hoksrud

Dokument 8:19 S (2012–2013)

Representantforslag fra stortingsrepresentantene Ingjerd Schou, Knut Arild Hareide, Borghild Tenden og Bård Hoksrud om utbygging av nytt digitalt nødnett

Til Stortinget

Bakgrunn

Nødnettet er helt sentralt for Norges beredskaps-evne, og arbeidet med å få på plass et robust, felles nødnett basert på moderne teknologi er en viktig satsing på samfunnssikkerhet og styrket beredskap i Norge.

Utbyggingen av nødnett har tatt mye lengre tid enn man i utgangspunktet forventet, og kostnadene har blitt vesentlig høyere. Investeringene i nytt nødnett er betydelige, men er samtidig riktig hvis dette betyr at en oppnår de merverdiene som ble skissert i opprinnelig anmodning fra Stortinget. Slik skal en av statsmaktens kjerneoppgaver, nemlig sikkerheten for innbyggerne, sikres på en best mulig måte.

Stortinget har vedtatt utbygging av nytt nødnett gjennom flere omganger, og forslagsstillerne viser til tidligere behandlinger gjennom St.meld. nr. 17 (2001–2002), St.prp. nr. 1 Tillegg nr. 3 (2004–2005), St.prp. nr. 30 (2006–2007), St.prp. nr. 1 (2007–2008), St.prp. nr. 83 (2008–2009), Prop. 100 S (2010–2011), i tillegg til at bevilgninger er vedtatt gjennom de ordinære budsjettbehandlingene hvert år siden St.prp. nr. 1 (2007–2008).

Investeringskostnaden for prosjektet er altså betydelig, og forankringen i Stortinget har skjedd gjennom behandling i flere omganger. Stortinget hadde en grundig saksbehandling og gjennomførte blant annet høringer i det opprinnelige forslaget fra

regjeringen i St.prp. nr. 1 Tillegg nr. 3 (2004–2005). Behandlinger av de senere sakene har ikke vært gjenstand for den samme grad av involvering fra Stortingets side, og forslagsstillerne viser her til Stortingets behandling av St.prp. nr. 30 (2006–2007), hvor igangsettelse av første utbyggingstrinn av nytt nødnett ble hastebehandlet. Videre ble behandlingen av St.prp. nr. 83 (2008–2009) lagt frem til behandling i Stortinget med bare to uker igjen til avslutning av sesjonen. I behandlingen av Prop. 100 S (2010–2011) ble det heller ikke gjennomført egne høringer, selv om det kommer frem at utbyggingen av nytt nødnett har tatt mye lengre tid enn man i utgangspunktet forventet, og at kostnadene har blitt vesentlig høyere. I tillegg ser man i denne saken at noen av premissene som tidligere har ligget til grunn for Stortingets enstemmige vedtak om utbygging av nytt nødnett, er endret. Dette gjelder blant annet at data-overføring, EKG-overføring og posisjonering er «vanskelig å oppfylle». I evalueringen rapporteres det heller ikke om de svakere sidene ved systemet, som brukerne opplever, blant annet med manglende dekning innendørs. Dette på tross av at det i vedtaket om utbygging av trinn 1 står i St.prp. nr. 30 (2006–2007):

«Ved landsdekkende utbygging vil nødnettets radiosendere / mottakere dekke om lag 80 % av landets areal og nær 100 % av befolkningen. Det vil bli spesielt god dekning i byer og tettsteder, også innendørs».

I Stortingets behandling av Prop. 1 S (2012–2013) ligger det inne et forslag til bevilgning for 2013 på 1 234 883 000 kroner til Direktoratet for nødkommunikasjon (DNK), prosjektet krever også store investeringer av den enkelte bruker i utskiftning av materiell, og dette kommer i tillegg til de betyde-

lige beløp som har blitt brukt på dette prosjektet siden 2004–2005, når første vedtak om kjøp og utbygging ble gjort.

Forslagsstillerne opplever ikke at Prop. 1 S (2012–2013) i god nok grad belyser problemstillingene som det siste året har kommet frem om utbyggingen av nødnettet. Det vises i denne forbindelse blant annet til at det også gjennom budsjettspørsmålene har vært vanskelig å få nok fakta på bordet til å sikre en forsvarlig behandling, jf. departementets svar på budsjettspørsmål 305 fra finanskomiteen/Fremskrittspartiets fraksjon av 9. oktober 2012, der det kommer frem at departementet ikke kan tallfeste de budsjettmessige konsekvensene av å stoppe utbyggingen av nødnettet, og at eventuell kompensasjon knyttet til å bryte inngåtte forpliktelser er forretningshemmeligheter.

Forslagsstillerne skulle helst hatt muligheten til å stemme for posten, men samtidig tatt saken om utbygging av nødnettet ut fra behandlingen av Prop. 1 S (2012–2013) og behandlet dette som egen sak. Da dette ikke er mulig etter Stortingets budsjettregler, ønsker forslagsstillerne at saken belyses gjennom videre behandling. Forslagsstillerne viser derfor til teksten i Prop. 1 S (2012–2013) Justis- og beredskapsdepartementet, som omhandler bevilgninger til nytt nødnett:

Side 135: «Nødnett

Justis- og beredskapsdepartementet har det overordnede ansvaret for Nødnettprosjektet. I Budsjettinnst. S. nr. 4 (2004–2005) fremgår det at Stortinget sluttet seg til at det nye nettet skulle eies og drives av et eget forvaltningsorgan underlagt Justis- og beredskapsdepartementet. Stortinget presiserte videre at organet skulle være nøytralt for å bevare likeverdigheheten mellom de tre nødetatene. I tråd med dette ble Direktoratet for nødkommunikasjon (DNK) opprettet i 2007 for å være statens kontraktspart og ivareta eierskap og forvaltning av det nye felles radiosambandet for nødetatene (politi, brann og helse) når det er levert. For nærmere omtale av Nødnettprosjektet, 136 Prop. 1 S 2012–2013 Justis- og beredskapsdepartementet se delmålet Vern om befolkningens liv og helse, miljø og materielle verdier.»

Side 139: «Nødnett

Kjernebrukerne av Nødnett er de tre nødetatene brann, helse og politi. Representanter fra kjernebrukerne har vært involvert i prosjektet fra starten av, og brukerkrav fra brann, helse og politi har vært førende i valg av løsning.

Første utbyggingstrinn av Nødnett på det sentrale østlandsområdet har vært i full drift siden våren 2010. Leverandøren var om lag tre år forsinket med leveransen av første utbyggingssområde. I Prop. 100 S (2010–2011), jf. Innst. S. nr. 371 (2010–2011)

fremgår det at Direktoratet for nødkommunikasjon (DNK) anslo de samlede kostnadene for første utbyggingstrinn, inkludert leveranser, drift av Nødnett, prosjektorganisasjonen og direktoratet i 2011 til 1 347 mill. kroner. I underkant av 200 mill. kroner av kostnadsoverskridelsen skyldes prosjektforsinkelse og ble benyttet til dekning av driftskostnader til direktoratet og drift av radionettet i trinn 1-området.

Nødnett brukes daglig i første utbyggingssområde av om lag 8 600 brukere fra brann, helse og politi. Erfaringene med bruken er i hovedsak god. Der svakheter avdekkes forbedres systemet stadig.

Spesifikasjonen for Nødnett var teknologinøytral slik at tilbud kunne bli gitt med basis i ulike teknologier. I forhandlingsfasen sto man igjen med to konkurrerende tilbud, begge basert på TETRA. Denne teknologien er spesielt utviklet for kommunikasjon i og mellom nød- og beredskapssetater. Det er etablert/blir bygd nødnett basert på TETRA i mange europeiske land, i tillegg til Norge, blant annet: Island, Sverige, Danmark, Finland, Litauen, Estland, Storbritannia, Nederland, Belgia, Tyskland, Østerrike, Ungarn, Slovenia, Portugal, Italia og Hellas. I Prop. 100 S (2010–2011), jf. Innst. S. nr. 371 (2010–2011) fremgår det videre at det ikke finnes reelle alternativer til TETRA for utbygging av det norske nødnettet. Videre fremgår det at eksternt kvalitetssikrer mener at evalueringen gir god trygghet for at TETRA er et hensiktsmessig teknologivalg.

I Innst. 13 S (2011–2012) fremgår følgende merknad fra komiteen:

«Med bakgrunn i risikoen knyttet til tidsplanen understreket flertallet i Innst. S. nr. 371 (2010–2011) at DNK sammen med Justis- og politidepartementet, som en del av trinn 2- planleggingen, skulle vurdere om det er i statens interesse å løse opp i avhengigheter mellom innføringsprosjektene, øke leverandørens forutsigbarhet og/eller gi leverandøren mer tid utover 30 måneder i tråd med kvalitetssikrers anbefalinger. Komiteen forutsetter at disse endringene vurderes og besluttes hvis det er i tråd med statens samlede interesser i saken.»

DNK oppnådde enighet med leverandøren om kontraktsendringer som ivaretar statens samlede interesser i tråd med Regjeringens og Stortingets føringer i januar 2012. Som del av dette, og i tråd med eksternt kvalitetssikrers anbefalinger, er ferdigstilling av utbyggingen planlagt innen utgangen av 2015. Justis- og beredskapsdepartementet godkjente overføringen av kontrakten og leverandøransvaret for utbygging av Nødnett fra Nokia Siemens Networks Norge AS til Motorola Solutions Norway AS i januar 2012. Motorola har leveranser av nødkommunikasjonssystemer som sin kjernevirksomhet, og er en av verdens ledende leverandører innen dette området.

Utbygging pågår ihht. ny plan. Landsdekkende utbygging er planlagt gjennomført i fem faser som vist i nedenstående tabell:

Tabell 2.35 Plan for utbygging av nødnett

Fase	Område	Ferdigstilling
0	Østfold, Akershus, Oslo og Søndre Buskerud politidistrikt	Ferdig utbygget
1	Hedmark, Vestoppland, Gudbrandsdalen	Ultimo 2013
2	Nordre Buskerud, Vestfold, Telemark, Agder	Medio 2014
3	Rogaland, Haugaland, Hordaland, Sogn og Fjordane	Primo 2015
4	Sunnmøre, Nordmøre og Romsdal, Sør-Trøndelag, Nord-Trøndelag	Medio 2015
5	Helgeland, Salten, Midtre Hålogaland, Troms, Vest-Finnmark, Øst-Finnmark	Ultimo 2015

Målsettingen om et generelt flatedekningskrav på 79 pst. og nær 100 pst. av befolkningen angitt i Prop. 100 S (2010-2011) opprettholdes. Det vil videre bli dekning langs alle europaveier, riksveier og fylkesveier samt i byer og tettsteder. I tettbygde strøk skal det være en viss innendørs dekning, noe som krever noe høyere tetthet av basestasjoner, jf. omtale Prop. 100 S (2010-2011). Når det gjelder tunneler er tunnel-leier i utgangspunktet ansvarlig for etablering av nødkommunikasjon jf. brann- og eksplosjonsvernloven § 6 jf. § 14. Det vil bli etablert dekning i veg-tunneler i tråd med avtale mellom Statens vegvesen og Direktoratet for nødkommunikasjon, hvor hovedinnholdet er at eier dekker alle utgifter til investering og drift i alle nye og eldre tunneler hvor det ikke tidligere har vært installert nødkommunikasjon. Direktoratet for nødkommunikasjon og Jernbaneverket hadde for første utbyggingsområde av Nødnett en avtale om nødnettdekning i jernbanetunneler. I Prop. 100 S (2010-2011) kap. 7.5, som omhandler samarbeid med andre offentlige organisasjoner, heter det bl.a. at avtaler Direktoratet for nødkommunikasjon har med Oslo sporveier, Statens vegvesen og Jernbaneverket også vil gjelde når Nødnett bygges ut i resten av landet. Avtalen mellom Direktoratet for nødkommunikasjon og Jernbaneverket omfatter imidlertid ikke trinn 2 av Nødnettutbyggingen. Justis- og beredskapsdepartementet er i dialog med Samferdselsdepartementet om nødkommunikasjonsdekning i jernbanetunneler. For å kunne benytte Nødnett også ved hendelser i områder der det ikke er mulig å etablere fast dekning, vil det bli anskaffet mobile basestasjoner som kan fraktes til et skadested. Radiodekningen vil kunne forsterkes lokalt ved ekstra sendere og ved hjelp av spesialradioer i kjøretøyer. I trinn 2 utgjør verneområdene over 16 pst. av arealene. Ønsket om ikke å etablere nye basestasjoner i verneområder kan vanskeliggjøre at målsatt dekning for Nødnett.

Erfaringen fra trinn 1 viste at det tok svært lang tid å etablere de siste basestasjonene der eksisterende infrastruktur ikke kunne benyttes. Tilnærmingen man har valgt i trinn 2 er derfor først å bygge et nett

med sammenhengende god dekning i de områder der folk bor og nødnettene ferdes. Denne tilnærmingen medfører at nødnettet kan tas i bruk i et politidistrikt til tross for at siste basestasjon ikke er bygget, og samtidig gi bedre dekning enn de gamle sambandene. Deretter etableres tilleggsdekning med basis i målinger i etablert nett og erfaring fra bruk. En slik avgrensning er nødvendig for å sikre framdrift i prosjektet. Om måling eller erfaring fra bruk viser seg at det skal bygges ytterligere dekning, vil dette gjøres uten at det hindrer framdrift i utbyggingen av andre områder.

22. juli-kommisjonen påpekte behov for at personell i nødnettene må trenes for å utnytte potensialet i nødnettssystemet bedre og at det må sikres midlertidige løsninger som ivaretar behov for tilfredsstillende samband inntil Nødnett er etablert i hele landet. Nødnettene har et selvstendig ansvar for å etablere gode samhandlingsprosedyrer, rutiner og sambandsdisiplin.

Nødnettene er også ansvarlig for opplæring av sluttbrukerne i Nødnett. DNK har og vil iverksette flere aktiviteter for å styrke opplæring og kompetanseoverføring av og mellom brukere av Nødnett.»

Forslag

På denne bakgrunn fremmes følgende

forslag:

Stortinget ber regjeringen legge frem en melding i god tid før utgangen av inneværende stortings-sesjon, som gjennomgår status og rapporterer om fremdriften av utbyggingen av nødnett sett i forhold til fremdriftsplan, budsjett og måloppnåelse, ut fra de kriterier som opprinnelig lå til grunn for vedtaket om utbygging i St.prp. nr. 30 (2006–2007) og Prop. 100 S (2010–2011).

20. november 2012

